

[Bertel Dahlgaard.]

færgelejet vil være medvirkende til fremme af dansk-norsk samhandel; det er ganske klart, at det vil medføre en udvikling af den skandinaviske turisme. Det er et forslag, der løser både et dansk og et skandinavisk spørgsmål, og jeg vil anbefale det meget stærkt.

Ændringsforslaget om at spare 60 mill. kr. på forsvarsministeriets budget giver anledning til forskellige betragtninger. Man må vel snarest se det på baggrund af den bevægelse, der i det hele taget går hen over NATO-landene, ja, vel over hele verden, nemlig erkendelsen af, at det er nødvendigt at finde et nyt balancepunkt mellem de militære og økonomiske hensyn.

Begyndelsen til denne nyorientering kan man allerede finde i den rapport, som Norges, Canadas og Italiens udenrigsministre, de såkaldte tre vise mænd, afgav til NATO-rådet i efteråret, og hvori de giver udtryk for, at de økonomiske spørgsmål bliver stedse vigtigere, thi, som de vise mænd siger, medens den umiddelbare frygt for et stortilet angreb mod Vesteuropa af Sovjetunionen til en vis grad er mindsket, er Sovjet ved at gå over til en politik, der anvender økonomiske midler med det formål at underminere Vesteuropa ved at lokke de underudviklede lande i Asien og Afrika til sig. Disse udtalelser er senere understreget af forberedende skridt til militære nedskæringer inden for NATO-landene.

Det radikale venstre betragter de 60 mill. kr.s besparelser som et indledende skridt til en videre udvikling. Med den prisudvikling, der er foregået i de senere år, og som i de sidste uger har fået sit mest skæbnesvangre udslag for Danmark i de voldsomme prisfald for landbrugseksporten, er Danmark så hårdt ramt, at det er en bydende nødvendighed, at Amerika og andre NATO-lande tager hensyn hertil, når der foretages en vurdering af de enkelte landes militære byrder. Det har jo været en yndet sport her i folketinget for repræsentanter både for socialdemokratiet, venstre og de konservative at forkynde, at Danmarks militære byrder er blandt de forholdsmæssigt laveste inden for NATO-landene. Det bliver nødvendigt for os alle at anvende en anden målestok. Vi er allieret med lande, hvoraf hovedparten ejer de råstoffer, vi mangler.

Når disse råstoffer går op i pris, er det en gevinst for dem, medens vi bliver fattigere. Vi er allieret med lande, hvoraf hovedparten — og samtidig de mægtigste af dem — fører en told- og restriktionspolitik, der undergraver Danmarks hovederhverv.

Tages disse ting i betragtning, er der for mig ikke tvivl om, at de militære byrder, der tynger Danmark, er blandt de tungeste, som bæres af noget af NATO-landene, og det må vore allierede bringes til at forstå, når våbenhjælpprogrammerne udarbejdes — forudsat selvfølgelig, at man her i landet vil opretholde en militær rustning som den nuværende. Det viser sig i øvrigt også, så vidt jeg kan se, at der hidtil er tilkendt Norge en relativt større materiel hjælp fra USA, end der er tildelt Danmark. Jeg mener, det er helt rimeligt ganske åbent at nævne disse forhold, når det drejer sig om, hvad man kalder et fælles forsvar, hvor Danmark som et led i dette fællesskab rammes af forhold, som samtidig giver vore allierede større bæreevne.

Under disse forhold er det også rimeligt, at det har været drøftet i finansudvalget, hvor store militære besparelser der er nødvendige. Det radikale venstre har ment, at den økonomiske nødvendighed kræver større besparelser end de af forsvarsministeren foreslåede, men den høje regering og venstre har ikke ment at kunne gå videre.

Det radikale venstre forbeholder sig i den kommende tids forhandlinger at videreføre det, der har fundet udtryk i de 60 mill. kr.s besparelser, bl. a. med henblik på en nedsettelse af tjenestetiden. Disse spørgsmål vil blive ført frem fra vor side på de tidspunkter, vi mener der er mest udsigt til at opnå et resultat, og det radikale venstre kan derfor ikke stemme for de af kommunisterne stillede ændringsforslag.

Det er for mig meget beklageligt, at det konservative folkeparti har nægtet at medvirke til disse besparelser. Det konservative folkeparti har tidligere akkviesceret ved de af det radikale venstre foranledigede ændringer i de militære planer. Det gælder de besparelser, der gennemførtes i efteråret 1954, hvor bygningen af yderligere to kaserner i Jylland blev opgivet; det gælder endvidere nedsættelsen af tjenestetiden fra 18 til 16 måneder, og det gælder overvejelsen af stationering af fremmede trop-